

פרשת ראשי המטות

העולם מתקיים בשתי הנהגות חסד וגבורה

וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לָא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר החיו לכם וצריך

ליתן טעם למה התיירה התורה את נשי מדין אשר לא ידעו משכב זכר. (במדבר

לא) **תִּמְנָן תַּנִּינָן**, במקום אחר שנינו **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם**

מִתְנַהֵג אֶלָּא בְּתַרֵּי גִוּוּנִין אין העולם מתנהג אלא בשתי הנהגות אלו חסד

וגבורה שהם שני גוונים לבן ואדום, **דְּאָתוּ מִסְטַר אֶתְתָּא דְּאִשְׁתְּכַחַת**

חֲפִימַת לְבָא ושניהם באים מצד אשה חכמת לב שהיא המלכות חכמת לב הכלולה

מחסד ודין יחד ומנחיגה בהם את העולם. **הֲדָא הוּא דְּכֶתִיב** זהו שכתוב,

(שמות לה) **וְכָל אִשָּׁה חֲכֵמַת לֵב** רומז לחכמה תתאה, מלכות **בְּיַדֶּיהָ**

טוֹן יְדִיהָ הֵם חו"ג ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן.

וּמְאִי מִתִּיִן ומהו הביאו. **אֶת הַתְּכֵלֶת** היא בחינת המלכות הנתקנת בחסד

וְאֶת הָאֲרָגְמָן בחינת תפארת דז"א במכריע בין החו"ג, **גִּוּוּנִין דְּכְלִילָן**

בְּגוֹ גִּוּוּנֵי ותכלת וארגמן הם גוונים הכלולים בשאר גוונים כי התכלת כלולה בשחור

מצד הדין והגבורה והארגמן כלול בלבן מצד החסד והרחמים.

נקראת אשה על שם האיש הכלול בה ויש בה אש ה' אש מהדין וה' היא רחמים

הֲדָא הוּא דְּכֶתִיב זהו שכתוב, (משלי לא) **דְּרִשָּׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים**

וְהַתַּעַשׂ בְּחֶפְזָא כְּפִיָּה שדורשת לחבר את הצמר הלבן המורה על החסד

עם הפשתים שהם מצד הגבורה כדי למתקם. וכתוב בַּיָּדֶיָּהָ טָוּוּ, מֵאִי טָוּוּ. מהו טוו מהו טוו אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, טָוּוּ בְּדִינָא, טָוּוּ בְּרַחֲמֵי שִׂידֵיהּ טוו את הדין עם הרחמים יחד למתקם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִמְאִי אֶתְקַרֵּיא אִשָּׁה מַפְנֵי מַה נִּקְבָּה נִקְרֵאת אִשָּׁה. אָמַר לִיָּה דְכַלְיָלָא בְּדִינָא, וּכְלִילָא בְּרַחֲמֵי הַשֵּׁיב לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, הוֹאִיל וְהִיא עֲצֻמָּה דִּין וְהֵאִישׁ מִתְחַבֵּר עִמָּה וְנִכְלַל בָּהּ וְנִמְצָא שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִדִּין וְרַחֲמִים לְכֹן נִקְרֵאת אִשָּׁה עַל שֵׁם הָאִישׁ הַכְּלוּל בָּהּ וַיֵּשׁ בָּהּ אִשׁ ה' אִשׁ מִהַדִּין וְה' הִיא רַחֲמִים.

אישה בחינת דין עד שתינשא לאיש ותטעם מהחסד הלבן

תָּא חַוִּי בַּא וְרֵאָה דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אֶתְתָּא בְּדִינָא אֶתְקַרֵּיא, עַד דְאִטְעָמָא טְעָמָא דְרַחֲמֵי כֹל אִשָּׁה הִיא בְּחִינַת דִּין עַד שְׁנִישֵׁאת לְאִישׁ וְאִזּוּ הִיא טוּעֵמַת טַעַם שֶׁל רַחֲמִים עַל יַדֵּי בַעֲלָהּ. דְתַנִּיא, מְסֻטָּרָא דְבֵר נָשׁ, אֲתִי תוּוֹרָא. וּמְסֻטָּרָא דְאֶתְתָּא, אֲתִי סוּמְקָא. וְכִמּוּ שְׁלִמְדֵנוּ שְׁמֻצְד הָאִישׁ בְּהַלְבֵן וְהַחֲסֵד וּמֻצְד הָאִשָּׁה בַּא הָאוּדֵם וְהַגְּבוּרָה וְכִמּוּ שְׁאִמְרוּ חו"ל (נְדָה לֵא.). הָאִישׁ נוֹתֵן בּוֹלֵד אֶת הַלּוּבֵן שְׁמֻמְנוּ עֲצֻמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים וְכו' וְהָאִשָּׁה אֶת הָאוּדֵם שְׁמֻמְנָה עוֹר וּבֶשֶׂר וְשַׁעֲרוֹת וְכו' טְעָמָא (ס"א אֶתְתָּא) דְאֶתְתָּא מְחֻוֹרָא, וְחֻוֹרָא עֲדִיף וְכִשְׁהָאִשָּׁה נִשְׂאת וְטוּעֵמַת מִהַלְבֵן אִזּוּ הִיא מְרַגִּישָׁה שֶׁהַלְבֵן עֲדִיף וְטוֹב יוֹתֵר.

מסביר מדוע אסרה התורה את נשי מדין שידעו משכב זכר

וְתָא חַוֵּי אִמַּאי אֶסִּירָן נְשֵׁי שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים

וּמְזֻלוֹת, דִּידְעֵי מְשַׁכְּבֵי דְכוּרָא בא וראה מפני מה אסרה

התורה את נשי מדין שידעו משכב זכר. **בְּשׁוּם דְּתַנִּינָן, אֵית יְמִינָא,**

וְאֵית שְׂמַאלָא לפי שלמדנו שיש הנהגה של חסד מצד הימין ויש הנהגה של דין

מצד השמאל ומשרשם יוצאים **יִשְׂרָאֵל, וְשְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים**

וּמְזֻלוֹת. וְגַן עֵדֶן, וְגִיהֶנֶם. עַלְמָא דָּא, וְעַלְמָא דְאֵתֵי יִשְׂרָאֵל

מדהימין ושאר העמים מהשמאל גן עדן מימין וגיהנם משמאל העולם הזה משמאל ועולם

הבא מימין. **יִשְׂרָאֵל לְקַבְּלֵי דְרַחֲמֵי, וְשְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי**

כוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לְקַבְּלֵי דְדִינָא. ישראל שהם מצד הקדושה הם מימין

ואילו שאר העמים עובדי ע"ז שהם מצד הקלי' והטומאה הם משמאל **וְתַנָּן, אֵתְתָא**

דְּאִטְעָמָא טְעָמָא דְרַחֲמֵי, רַחֲמֵי נְצַחָא ולמדנו שאשה הנשאת

לישראל שאז היא טועמת טעם של רחמים הרחמים מתגברים ושולטים בה ונעשית היא

בחינת רחמים. **אֵתְתָא דְטְעָמָא טְעָמָא דְדִינָא, דִּינָא בְּדִינָא**

אֵתְדַבְּקַת אבל אשה שנבעלת לגוי וטועמת טעם הדין שבו אז הדין שבה מתדבק עם

הדין שבו, **וְעַלְיָהּוּ אֵתְקַרֵי** ועליהם נאמר (ישעיה נו) **וְהַכְּלָבִים עֲזִי**

נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שְׂבַעָה כי על ידי כך נדבק בהם זו"ן דקלי' הנקראים כלבים מ"ן

ומ"ד דקלי' והם ככלבים שתמיד הם בחווק התאווה ואינם שבעים אף פעם.

על עם ישראל נאמר ואתם הדבקים בה' אלוקיכם וגו'

וְעַל דָּא תְּנִינָן ועל זה שנינו הַנִּבְעָלָת לְעוֹבֵד פּוֹכְבִּים

וּמְזֻלוֹת קְשׁוּרָה בּוֹ כִּפְלָב [א]. מַה כִּלְפָא תְּקִיפָא

בְּרוּחִיהָ חֲצִיפָא מה הכלב הוא חזק ברוחו גס רוח וחצוף. אוף הקָא

דִּינָא בְּדִינָא, חֲצִיפָא בְּכִלְא כך גם זו שנבעלה לגוי ונדבקו דין בדין

נעשים חצופים בתכלית החציפות והדין הקשה. הַנִּבְעָלָת לְיִשְׂרָאֵל, תְּנִינָן,

כְּתִיב הַנִּבְעֵלָת לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּינּוּ עַל מַה שֶּׁכְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים

בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלֶכֶם הַיּוֹם. מַאי טַעְמָא מה הטעם שישראל

דבקים בה'. מִשּׁוּם דְּנִשְׁמַתָּא דִּישְׂרָאֵל, אַתִּיָּא מִרוּחָא

דְּאֱלֹהִים חַיִּים לפי שנשמת ישראל באה מרוח של אלהים חיים שהיא הבינה

שממנה יוצאות הנשמות. דְּכִתִּיב כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מְלַפְנֵי

יַעֲזוּף, וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי מִשְׁמַע דְּכִתִּיב מְלַפְנֵי ומשמע כן ממה

שכתוב "מלפני" כי הקב"ה שהוא בחינת ז"א אומר, שהרוח שבאה מהבינה שהיא הפרצוף

שמלפניו, אותה רוח תתעטף בגוף, ומכאן שהרוח של ישראל באה מהבינה. וּבְגִין

כִּדְ, אַתְתָּא דְּהִיא בְּתוּלְתָא, וְלֹא אַתְּדַבַּקַת בְּדִינָא

קְשִׁיא דְּשָׂאר עַמִּין, וְאַתְּדַבַּקַת בְּיִשְׂרָאֵל, ולפיכך אשה בתולה

זו שלא נדבקה בדין הקשה של שאר העמים ונתדבקה בישראל ע"י נישואין רַחֲמֵי

אור הרשב"י

[א] ובגמרא (ע"ז ה. וסוטה ג:) נאמר כן על הנבעלת לנכרי איתא ביבמות קנ: דשדי בה

הבעל ארמית שקשורה בו ככלב ואילו על זוהמא.

הלימוד היומני

לע"נ רפאל בן זוהרה ז"ל